

DEBRECZEN

POLITIKAI, TARSADALMI és KÖZGAZDASZATI HIRLAP.
A debreczeni és vidéki „függetlenségi párt” közlönye.
Megjelen naponként, péntek és vasárnap kivételével.

„Jeszze Polska nie zginela!”

Tul a Tatrán, hol a Visztula folyik esdesen, szerencsétlen, leigázott nép lakik. Egyike Európa legbarátságosabb, legdalliasabb, legtehetségesebb népeinek. — szive, lelke szabadságot eped és mégis rabláncokat csörget! E nép a lengyel. A magyarral együtt védelmezte volt hajdan a keresztnek az ozmán felhold ellenében. — s ki tudja, ha Szobieszky az 3 bátor lengyel csapataival a török által ostromlott Bécs előtt meg nem jelenik, elszánt rohammal a török hadat szét nem veri: a bécsi Szent István tornyon vajon kereszt ragyog-e most, vagy felhold?! És e hős népek, mely hajdan a török, most pedig a muszka hódítások ellen védhetné Európát, mint országnak el kellett pusztulni a muszka hóhérok kezei alatt, — a szép nagy ország 3 részre darabolott: Orosz, Poroszország s Ausztria megszóltak rajta. Azóta számtalanszor felémelte a szabadság lobogóját, titáni harcokat vívott elnyomói ellen, de a vad erők mindannyiszor eltiporja.

Lengyelország felosztása felett a világtörténet, e megvesztegethetlen bíró, régen kimondta kárhóztató ítéletét. A szabadságszerető népek rokonszenvét úgy a multban, mint a jelenben bírja a szerencsétlen lengyel nép, de egy nép rokonszenvét se bírja annyira, mint a magyarait.

Ez nem is rokonszenv, hanem barátság, vagy testvéri szeretet, melynek rugó-jául nem az önző érdekek közössége szolgál, hanem a két nemzetnek — dacára annak, hogy fajilag nincsenek rokonságban egymással való hasonlósága. Őket is ugyanazon eszmék lelkesítik, mint minket, vágyaik, aspirációik, gondolkodás módjuk rokon a miénkkel, mindkét nemzet egy szentséget vall: a szabadságot, e mellett még a külsőségekben is sokban hasonlítunk egymáshoz. Ugyanazon lelkes, beszédes szemek, ugyanazt a büszke, magas homlokot, ugyanazt a finom metszésű ajkát megtaláljuk a lengyelnél, mint a magyarnál. — nemzetitőlzetünk is hasonló, sőt egyidőben a magyar főnemesség épen oly szabásu ruhában járt, mint a lengyel. — Nem is volt nekünk soha, most sincsen hírebb barátunk széles e világon a lengyel nemzetnél!

A magyar és lengyel nemzet története hosszú századokon keresztül együvé volt forrva.

A bujdosó Béla herceg koronát nyert nálok. Nagy Lajos mindkét ország királyja volt. Leányka, Hedvig, lengyel királynő lett.

A Jagellók lengyel származásúak voltak. II. Rákóczi Ferencz lengyel segédcapatokkal jött be, midőn „Pro deo, patria et libertate” fegyverre kelt. A magyar nép királyokat adott Lengyelországnak s viszont. De nem júnak olyan messze a multba vissza, — hisz csak 1848-49 iki szabadságharcunk alkalmával hány lengyel küzdött sorainkban vitézül? Csak egyetlen nevezek névszerint: Bem e t osztrolena véres csillag! — t Hányan váltak a lengyelek közül földönfutókká, s vértanúkká a mi ügyünk miatt?!

De mi is híven segítettük őket minden időben. Az 5 szabadságharcuk alkalmával nem egy magyar küzdött a „fehérsas” jelvénye alatt. Menekültjeiket tárt karokkal fogadtuk s szives vendéglátást adtunk nekik. Országgyűléseinken oly szónokok, mint Kőlcsey, Deák felszóltak ügyük mellett. Szóval mindkét részről századok óta fentállott a testvéri szeretet.

És most tömegesen jöttek ök el hozzánk, hogy a béke terén alkotott műveinket megsemmeljük. Fogadjuk őket tárt karokkal, rajongó lelkesedéssel, fogadjuk őket úgy, mint még eddig senkít. Hiszen ha a németeket, csehakat és francziákat — ezen újdonsült barátainkat oly szívélyesen fogadtuk — hát akkor hogy ne fogadjuk tiszterte nagyobb szívélyességgel a régi, kipróbált hű barátot, a lengyelt?!

És e két nemzet ölekezésének messze

jövőre kiható fontossága van. A régi barátságot újra megpecsételjük. Láthatják lengyel-testvéreink, hogy a magyar nemzet most is oly szeretettel öleli őket kebelére, mint ezélt, láthatják, hogy e nemzet, bár nem egészen szabad még, bár egyik kezére béna mily óriási haladást tett a cultura terén. — s e példából lelkesedést merithetnek a maguk jövőjére nézve. Láthatják, hogy a török és osztrák járom alól fellélegző magyar nemzet, hogy hengerítette le hazája koporsó fedelét s lassu léptekkel bár, de annál szilárdabban halad a feltámadás felé!

Lengyelország sem lesz örökké halott. A meggyilkolt szabadság felkelt sirlájából s lángpallossal veri szét hóhérait! A fehér sas ismét büszkén röpked a lengyel rónaság felett s Krakóban Kocziusko halmán megmozdul a föld s leiket rázó szótat zendül meg alóla. És az a hős, ki a maciejoviczi csataterén, midőn lováról lehanyatlott, rebegő ajkkal mondá e szavakat: „Finis Poloniae!” — ha felkelend sirlájából, nem lesz többé e sötét meggyőződésben, hanem ihletlen hirdeti azt a megváltó igét, melyet egykor Varsóban 4000 martyr zengett, hogy:

— Jeszcze Polska nie zginela, Jeszcze Węnger zsije! —

Kösa Barna.

— Külföld. A nemet-spanyol viszály. A Fabra-ügyökség jelenti, hogy egy német hadihajó aug 24-én egész váratlanul egy csapat katonaságot szállított partra Yap szigetén, mely legjelentékenyebb a Karolinaszigetek között és kitűzte ott a nemet llobogót Alfonso kiraly e hirre haladéktalanul visszatért Madridba és a minisztertanácsban elnökölt. Madridban nagy az izgatottság. — A sir Henry Drummond Wolffal folytatott értekezletekben azt a tervet vitatják meg, hogy Szudán megszállására külön angol katonai haderőt teremtsenek, melyet cirkasaszi, alban és egyéb török tiszték fognak vezényelni. — Potier báró. Mint a bécsi lapok írják, Potier bárót, a kit várerőségek terveinek az olasz kormány részere való elarulása miatt elfogtak és katonai vizsgálati fogságban volt, a helyőrségi kórházba szállították, mivel nagyfoku idegessége az orvosi gyógyítást teszi szükségessé. — K a t h i t t é r i t ő állomásokról érkezett hírek szerint, Címbe-Basiban, Dél-Afrikában, száz három hittérítő és más európai fölkoncizoltak.

— Az egészségügy. Magyarország néhány száz gyakorló orvos és tautára gyűlésezik jelenleg a fuvárosban az ország közegészségügye fölött. Valóban fontosabb és figyelemreméltóbb tárgyat nem is választhatott volna a kongresszus, mint az ország egészségügye fölött tanácskozni, mert fajtalam, egészségügyünk elhanyagoltsága mellett ott állunk, hogy népszaporodásunkat tönkreteszi a halálos. Magyarország tudvaleg a legutolsó helyen áll az európai népek és országok között egészségügyi tekintetben, mert míg például Norvégiában évenként elhalt 17, Franciaországban 24, Romániában 27, Szerbiában 32, Magyarországon közel 38 és csak Horvátország tesz tal rajtnak, a hol a szám 42-re emelkedik, nem is tekiutve azt, hogy az utóbbi évek átlaga szerint a gyermekek közül nem kevesebb, mint 427 halt el. Az orvosi kongresszus közegészségügyünk hiányain akar tanácskozása által segíteni és a vita tárgyává tett főkérdések által eltalálta a módzato: felvett tárgyalási céljához, midőn az ijesztő mértékű gyermek-halandóság, a hygienai közigazgatás hiányai, a közegészségügy és a társadalom közrehatása az egészségügy előmozdítására kepezik tanácskozása tárgyát. A felvetett kérdések megoldásától nagyon sok függ, mert ha ujabb időben történtek is intézkedések az egészségügy érdekében, de hogy a haladás a helyes irány felé tereltessek, az a kongresszus feladata leendő. A kongresszuson résztvevő orvosaink és az egészségügyi közigazgatás terén működő szakférőink tanácskozása és vitaközlése már előzetesen is reményre jogosít, hogy az észlelt hiányok jó akarattal helyrehozható és ezáltal a közegészségügy terén taunistott mulasztások javíthatni fognak. Tagadhatatlan, hogy a közegészségügyi törvények helyes intézkedéseket foglalnak magukban s annak megállapított alapeve s a szervezés tagozása ellen alapos kifogást nem lehet tenni. Azonban a szervezet működése

nem áll feladatának magaslátán, mert a nálunk szokássá vált lebhargia folytán az abban lerakott helyes elvek a végrehajtásban részint elviesznek, részint azokkal ellentétes szellemű eljárás honosul meg. Az orvosi kongresszus szakférői reá mutatnak azon hiányokra, melyeket segíteni kell s melyek által lehet csak az egészségügyet fejleszteni, megizmosítani. Ezen hiányoknak kibótlása első sorban önmagunkon áll, második sorban a kormány kötelessége. Magunkon áll, hogy egészségünk megóvása és fenntartása tekintetéből magunkra ügyeljünk, a rendszer, mérteletes életmódot, tisztaságot kövessük. A kormányon áll másrészt, hogy az alkotott egészségügyi törvényeket teljes szigorral végrehajtsa, az észlelt és észlelendő hiányokat betöltse és hogy az egészségügy — ezen legdrágább kincs — megóvása tekintetéből ne fukarkodjék, ha kell milliókra menő áldozatokat hozzon a közügynek, mert egészség nélkül az ember nem élhet, e nélkül pedig az állam fenn nem állhat, így tehát az egészségügynek kell meghozni a legnagyobb áldozatokat. A kongresszus szakférőit megbeszélések és megbeszéltek az egészségügy tekintetében szükséges teendőket, az ő szaktanácsukat erélyre juttatni kormányunknak és magunknak szent kötelességünk, ha csak nem akarjuk azt, hogy nemzetünk teljesen degenerálva, elenyesszek.

— A nemet-spanyol viszályról írják Madridból: A lakosság körében nagy az izgatottság. Estefele a nép közül számosan a német nagykövetség palotájának routottak, az ablaktáblákat bezúzták és leszakították a nemet llobogót, azt darabokra tépve. Erre a néptömeg Canovas del Castillo kormányelnök palotája elé vonult és azt követelte, hogy Spanyolország tustént a bábor utúzenjen a nemet birodalmának. Az izgatottság folytán nő. Miutegy haterzen, spanyol zászlókat lobogtatva, vonulnak az utcákon végig. A katonai kör és az Athenaeum palotái előtt „Halál a németekre” és „Ejen Spanyolország” kiáltások hangzottak föl. Bizonyosnak mondják, hogy a nemzeti védelem szervezése iránt külön miniszteriumot szede a követség palotájáról leszakított német címert és zászlónyelvet a Porta del Sol előtt elégetté, folyást „Le Nemetországgal!” kiáltásokba kitörve. Erre a tüntetők Salamanca tábornok lakasa elé vonultak, hogy ott ödvözöljék. A tábornok azonban nem volt lakásán.

A kongresszusok.

Mióta az országos kiállítás csarnokai megnyiták még alig mult el het kongresszus nélt. Az önségely bizonyos nemének lehetne tartani az országos értekezleteket, ha a legtöbb vegetereményben nem keresne az általi segélyt. Nincs osztály, nincs foglalkozás és nincs hivatal, mely az országos kiállítást fel nem használná érdekei elhanyagolásának bemutatására. A kongresszusok tömeges tüntetések a letező állapot ellen. De lehet-e ily tüntetéseknek gyakorlati eredményük? Sok nem, keves — talán. Tüntetni valami ellen csak akkor lehet célirányosan, ha a tüntetés egyszerűsége valaki ellen irányul, de ugyan ki az, kit direct okolni lehet az állapotokért?

Az ügyvedek kongresszust tartanak és bár azt hirdetik, hogy céljuk egyszerűsége országos cél is, nagyon jól tudjuk: oly tömegesen csak azért gyűltek össze, mert az utóbbi években maguon meg lett nehezítve létük. Azt ugyan nem mondták, hogy keves a per, mert ily körülmények miatt csak nem lehet országos értekezletet tartani, de a valódi ok ez, nem pedig, hogy léteznék kiváltásos bíróságok, melyeknek az ügyvéd felesleges. Ez a vád már a budapesti tőzdebiroság ellen sem irányulhat, mely ellen már oly erőteljes akciózt fejtettek ki egy ízben, hogy a tőzdebiroság önállósága és kompetenciája erősen kétségben forogott. De komolyan csak nem állíthatni, hogy a tőzdebiroság oka az egykor oly fényesen situált ügyvéd kar anyagi hanyatlásának? Az általános viszonyok oly nehezek és oly kedvezőtlenek, hogy az lenne természetellenes, ha épen az ügyvédi kar helyzete lenne kedvezőbb, mint a többi osztályoké.

Országos értekezletet tartottak meg a vidéki hírlapok is. Anyai javaslat fordult meg a kongresszuson, a hány tag abban részt vett, de egyetlen sen fogadtatott el mint olyan, hogy az majd segít a vidéki hírlaprodalom gazdasági helyzetén. A vidéki hírlapok panaszai pedig nagy jelentőségűek, mert tudva azt, hogy mily csekély tökével tartható fenn egy vidéki újság, fenn nem tarthatása legdrasztikusabb példa arra, hogy mily kedvezőtlenek ma az ország gazdasági viszonyai.

Kongresszust tartottak a kereskedők; bizonyára ep oly joggal tehettek azt, mint a többi osztályok, mert évek óta napról napra súlyos a kereskedelem és forgalom és napról-

napra foly a küzdelem a megélhetésért. Sulyosak a kereskedelem viszonyai, válóságos vértanui szerep jutott osztályrészeül a kereskedelmi osztálynak, de a bajai oly sok és különbözőek, hogy azokon csak az idők változása segíthet.

Ódalokra terjedne, ha mind elő akarnók sorolni a megtartott és még csak megtartandó kongresszusokat, de egyről még meg kell emlékeznünk. Néhány nap mulva gyűlnék össze a gazdák országos értekezletre. Ki ne ósméne a gabnatermelők mat, ugy szólván tarthatatlanná váit helyzetét? H irlapokban állandó rovatot képez a gazdasági válság, egyesletekben örökösen napirenden van és magánkörökben is ’obbnyira a krízis kezezi a beszéd tárgyát. Mi mindig méltányoltuk a gazdák panaszait, foglalkoztunk ügyekkel, rokonszenvvel kísértük törekveiket, mert hiszen ök képezik az ország vagonos és magyar osztályát, az ő adójuk fedezi az állami szükségletek jelentékeny részét és az ország sorsa. És mindezek dacára az ő kongresszusoknak sem mertük kedvező eredményt jóslni, mert bármit határoznak is, szavazataikkal nem fogják lerombolni a védfalakat, melyeket maguk körül emeltek a nyugati államok.

És valamennyi kongresszusnak illetőleg valamennyi osztály és branchéknak van egy közös jellemvonásuk. Az ügyvéd, a kereskedő, az iparos, a gazda, mind a felett panaszokodik, hogy terményének nincs ára. Mily sajátságos, hogy általános a panasz az olcsó árak felett és még sincs osztály, melynek az előnyére valnek. A gabna rendkívül olcsó és sem a nyers anyag feldolgozójának, a malomnak, sem a gyártmány fogyasztójának nincs kézzel fogható előnye. Hol rejlik tehát a hiba? Csak az általános túltermelésben és nemely termelési ágak teljes meelőzése vagy elhanyagolásában.

Evek előtt mondotta egy jeles magyar nemzetgazdász, hogy hozzunk mielőbb helyes arányokat mezőgazdasági termelésünkbe. Ezt a mondatot úgy kell ma módosítani, hogy hozzunk helyes arányokat össtermelésünkbe. A túltermelés vagy mi ezzel egyértelmű, a konkurrenzia okozója mindennek. Be kell vgre látnunk, hogy három világrész, Amerika, Ázsia és Ausztrália gabnatermelésével Magyarország nem versenyezhet. Minden áron oda kell tehát téhat töredékeink, hogy ne legyünk kivirtre utalva és kényseritve, egyszerűsind azonban hogy a mit veszítünk a kisebb kivitel által, azt pótoljuk oly cizkék előállításával, melyeket ömegesen importálunk a külföldről. Milliókat adozunk külföldi cizkékért. Igyekezzünk ezt a pénzt visszatartani és hazai termelésért fizetni és megszerezni a válóság állapotok. Mig nem sikerül ezt a helyes arányt behozni termelésünkbe, addig hiába tartatunk kongresszusok, a helyzetet a legszebb beszédek sem fogják megváltoztatni.

Hogy kongresszusok nem szoktak lendíteni valamely osztály állapotán, annak talán legjobb bizonyítéka az, hogy az örökösen értekező és Magyarországon az alkotmányos korszak óta, a kongresszusok megteremtői, az iparosok nem tartották szükségnek uszni az áramlattal és összegyűlni országos értekezletre. Ok mar tapasztalatból tuják, hogy a kongresszus, ha társadalmi célon kívül, anyagi lendítés is a célja, nem sokat szokott eredményezni még az iparosoknak sem, jól lehet ezek nem úgy mennek haza a kongresszusról, hogy re bene gesta, hanem folytatják agitációikat még azontul is. A második iparos kongresszus eredményének tekintik az ipartörvény revizióját. Lehet, hogy az, de vajjon a második iparos kongresszus határozatainak megfelelt e a revizió? Az érdekeltek tudják, hogy nem.

Erdménye volt azonban, mindazon kongresszusoknak, melyeknek alapcélját nem az anyagi lét, hanem pusztán az öszejövetel kepezte közös eszmecserék cizájából. Ilyenek a történelmi, archeologiai, meheszeti stb. kongresszusok. Ez ököb vannak kedvező kilátásai a pénzüntzeti kongresszusnak is. Az anyagi érdekek második e harmadrendű, mert hiszen a pénzüntzetek léte nincs veszélyeztetve és zitacziójuk többé-kevésbé kielégítő. A kongresszus célja egy központi egyesület alakítása, hogy legyen egy kapocs, mely a rokonszenvűket egymáshoz szorosabbra fűze és a pénzüntzetek az anyagi érdekek e kiváló képviselőinek egyesüléséből csak nyerni fog az összeség, mert a pénzüntzetek központi egyesülete bizonyára sok oly reformot fog kezdeményezni, melyek vcmcsak az intézetek, hanem a közönségnek is előnyére fognak válni. A pénzüntzeti kongresszus programja oly szerencsésen van megállapítva, hogy azon kevesek köze fog tartorai, melyekről elmondhatjuk, hogy sikerültek.

ÜZLET

ANTTOLARIUS ÜZLET

megnyitás Debreczenben

ATHY PAL

ÜZLET

mi cizkék

500.000

Mayer Károly Antal

27

27

MIKSA.

A romániai Irredenta és a román kormány.

A „Correspondence de Pest” a legcompetensebb forrásból nyert autentikus tudósítást a „Románia Irredenta” lazítóinak Bukarestben működő törzskara felől.

Ezen törzskar egy csapat egyénből áll kik az igazgatót üzletszerűen folytatják és kikről nem lehet tudni, vajon inkább politikai „Brailard”-ok-e vagy pedig iparlovagok, és kik egy rendszeresített politikai oriantaggyó jövedelméből nyarlik az eszközöket katalinai existenciájuk folytatására.

Ezen pamphletisták programjának 2 variátója van. Első variáció a mesterségszerű összeesküvés a román királyság alkotmányára és uralkodója ellen.

Romániában az olvasó közönség egy része, mely demagogiai igazításokra keves szenationális mellékzettel azért hallgat, a meddig csak nagy szavak, nem pedig tettek forognak kérdésben, — idonkint tul van terhelve ezen kérdéses Pamphletek élvezetétől, melyek epoly butak mint cnyicusok.

Ha azután az illető csöcselék az igazgatót Romániában megújja, akkor ugyanazon politikai gyújtogatók a második variációban kezdenek dolgozni, t. i. ugyanazon felelősséget és hazaárulást csakhogy más formában predikálják a magyar állam területén.

Egyébként a román Irredentizmust illetőleg azon igazsággal vigasztalhatjuk magunkat, melyet Thiers mondott és mely a tapasztalat által mindig és újra megerősített: „Quand les idées malsaines, qui ont préoccupé les esprits, touchent à leur fin elles restent encore dans quelques têtes et s'y changent en manie et imbecillité. Ha egészségtelen ideák, melyek a közvéleményt foglalkoztatták, létezésük végét elérik, mégis megmaradnak néhány fejben, hol mániává és butasággá válnak!

A magyar kormány semmit sem fog elmulasztani, hogy a politikai csalók ezen sectája ellenében minden lehető törvényes eszközt felhasználjon és semmi kétség sem forog fenn az iránt, hogy a román királyi kormány a közös külügyminiszterium direct hivatalos felszólítása nélkül is e tekintetben mindazon kötelességeket eleget fog tenni, melyeket a népjog határozmányai értelmében minden civilizált állam teljesíteni köteles.

A „Correspondance de Pesth” a romániai Irredenta kiáltványáról ezeket írja:

A magyar állam minden polgárainak, fajvallás- és nemzetiség-különbség nélkül tökéletes jogegyenlőséget nyújt és különösen a román nemzetiségi magyar polgárok irányában oly messzemenő tolerancia törelem és jószággal jár el, a mikép az Európa egyebb államaiban is teljesen ismeretlen, hol éppen úgy mint itt nem engedik meg, hogy egyes része az állampolgároknak, kik az alkotmány jövedelmeyeit minden korlátozás nélkül szinten élvezik, nemcsak az állam elleni forradalmat predikáltassza, hanem még az alkotmányos uralkodó személye ellen is. Az erdélyi román irredenták e csoportjának a fent említett kiáltványában epoly szemérmetlen, mint hallatlan modorban hirdették a polgárháború és a leggyalazatosabb forradalom szükség voltát, mely csak a Communardok hazaáruló lázadásával hasonlítható össze és mely utóbbi a köztársasági Franciaország által az egész ország teljes és egyhangu beleegyezésével nyomtatott el.

A román Irredentisták hazaáruló diqueje és a Commune gyújtogatói közt csak egy különbség van, és az, hogy az előbbieket agitatívja epoly nevétséges mint megvetendő és tromba.

A magyar államnak elég alkotmányos eszköze van arra, hogy megakadályozza, miszerint néhány az elámitott tömeg tudatlanságából élő politikai parasita ostoba szavallatai, veszélyes alakot ne öltsenek, melyek a közrendet és békét Erdélyországban megzavarhatnák.

A „Correspondance de Pesth” hozzáteszi hogy a román Irredenta ezen kiáltványának tényét főképp azért kell regisztrálni, hogy egyúttal constatalni lehessen, miszerint a királyi magyar kormány megragadta mindazon rendszabályokat, melyek csirájokban elfojtják ama kísérleteket, hogy lekiismeretlen igazgatók a lakosságot bűnös cselekményekre csábítsák.

Azonkívül azért szükséges ezen dologról beszélni, mert a romániai Irredenta hadipénztárából fizetett zsoldosok, ugyanazon szájhósk, kik a franczia román vámviszály alkalmából a franczia kormányt szennylexconiuk kimeríthetetlen szökincseiből megvetésük kifejezésével tisztelik meg, más publicistikai rejtek utakon epoly hazug mint esztelen leírásokat csempesznek be román nemzeti-egü magyar állampolgárainkrol a külföld egyes lapjaiba.

A zálogházak.

A zálogházi intézmény, mint ösmeretes, főleg és ugyszólván kizárólag a szegényebb osztály által vétetik igénybe és igazán csodálatra méltó, hogy az úgy nevezett nebarátok, kik a legkülönösebb állami segélyek módját már mind feltalálták, eddig oly közömbösen viseltek az zálogházi kamattalakkal szemben. Ugy latszik azonban, hogy kormánykorokban kezdének érdeklődni a zálogházak szervezeteiről, illetőleg be kezdik latni, hogy a 3 év előtti újraszervezés hibás volt, mert azota a hitel illetőleg köcsüzt keresők meg jobban ki vannak szolgáltatva a zálogházi tulajdonosok önkényes zsarolásainak, mint a szabad verseny ideje alatt.

A mezőgazda az év legnagyobb részén telve van aggdalommal vajjon egy esztendei tevékenysége és munkássága ki fog-e magát fizetni; a termény betakarításig nem tudja lesz-e nyeresége vagy elvesztette-e egy év munkáját. A tenyészők legszegényesebbje, az időjárással kell számolnia; egyszer nagyon is sok a napfény, máskor a sok eső routja el üzletét és csak néha történik, hogy egyformán van napfény és eső és ehez képest jó termés. Ily körülmények közt nehezen gazdagodhatik a mezőgazda. Hasonlóképpen áll ez a kereskedőről. Nagyk a terhei, a rezi növekszik és a konkurrenzia hatalmas válik — örvendeni kell, ha szerzett oly bevételt, mely lehetővé teszi megélhetését és már jól zituálnak tekinthető, ha a sok kötelezettség és igények pontosan meg tud felelni. És egyetlen kedvezőtlen konjunktúra tönkre teheti több évi fáradozásait. — Nehezen el meg a kézműves is; nehéz munkával megkeres annyit, hogy igénytelenül megéhehet és megtakarításokról a legtrikább esetekben lehet szó. Nem sokkal kedvezőbb a miveltebb és tanultabb osztályok sorsa. — A hivatalnok évről-évre teljesíti a monoton irodai szolgálatot, anélkül, hogy kiútása lenne meggazdagodásra. És az ügyvédek és orvosok közt is csak kivetelesen vannak egyesek, kiknek mosoiogy a szerencse. Magától érthető, hogy minden osztályban vannak kivételek. Egyesek a sors különös kedvezése által meggazdagodnak és szük viszonyok közül, egyszerre emelkednek

fenomális magasságra. De e kivételek a nagy zömnek, mely küzd, nem szolgálhatnak vitgaszúl.

Csak egy iparág létezik, melynél feltétlenül sokat lehet nyerni és majdnem bizonyosan meggazdagodni és az a zálogházi-ipar. Mig a királyi zálogházaknak a felek 12% kamatot fizetnek, addig a magánzálogházak tulajdonosainak meg van engedve, ékszereknél kétszeres és egyéb tárgyaknál háromszoros kamatot számítani. Meg van továbbá engedve, hogy egy zálogtárgy után a teljes kamatdíjt egy egész hónapra levonják meg abban az esetben is, ha az illető tárgy már egy nap mulva visszaváltatik. Hogy utóbbi engedmény a 24 illetőleg 36 százalékos oly magasra emeli, hogy az ki sem számítható, az világos. Nem gny-e tehát, ha valaki takarékbetéteért az első hazai vagy más takarékpénztártól 4 százalékot kap, ellenben a zálogházak minden uszortörvény daczára, törvényes joggal szedhetnek 24-36 sőt még 100-as kamatot is.

Még egy nagy anomália kell figyelmeztetnünk. Az utolsó szabályrendelet értelmében a magánzálogházak tulajdonosai — ep úgy mint a királyi zálogház — tartoznak a ki nem váltott es elárverelt zálogtárgyakból a becsértéken felül befolyt összeget a költségek és kamatok levonása után az elzalogosítónak visszatéríteni. Merjük állítani, hogy magánzálogházból még egy fél sem kapott valamit vissza és pedig azért nem, mert az árverésnél a becsértéken nem több, hanem kevesebb szokott befolyjni. Ez a beavatottlanokra nézve talányos, mert azt mindenki tudja, hogy az elzalogosított tárgya a legnagyobb kölcsön, mely nyújtani szokott, a becsérték harmadát is alig közelíti meg. Ez is egyik titka a magánzálogházak tulajdonosainak, mely azonban könnyen megfejtető. A zálogjegyben egyszerűen csak az áll „egy arany óra”, „egy arany lánc” és az árverésnél az 50—60 írt értékű tárgy helyett árverés alá bocsájt a zálogház tulajdonos egy 15—20 írtos órá vagy láncot, melyért természetesen még annyi sem folyt be, hogy fedezve lennének a kamatok. Az ily kis csinyek a zálogházi üzletet még fenyesebbeteszik. A zálogház tulajdonosok továbbá abban a kellemes helyzetben vannak, hogy nem kell nagy versenytől tartaniok, mert sokan, kik szüretének ugyan jó üzlettel birni, tartózkodnak oly vállalat elére állani, melynél a pénz csak úgy repül a pénztárba, mint a sült galamb és pedig a szegények és könnyelműek zsebeiből.

A szegények zsebeiből! Midőn e szavakat leirtuk, egyszermind megadtak a motivumot, mely a kormányt és közvéleményt arra fogja birni, hogy legközelebb érdemileg foglalkozzék a magánzálogházak kamattalának ügyével. Az eln senkinek sem lehet kifogása, ha a tőkék vándorolnak, ha az egyik teli zsebből át megy egy rész a másik szinten nem üres zsebbe, de azt nyugodtan már nem lehet sokáig tűrni, hogy egyesek a legszegényebbek kezszerhelyzetéből rohamosan meggazdagodjanak.

Helyi hírek.

* Külföldi gazdák Debreczenben. A tenyészmarha, hizosertes és tejtermék kiállítására fővárosunkba érkező külföldi gazdák a hó 12-én d. u. 2 órakor városunkba érkeznek. A vendégek név sora: ausztrálból: Bauer H., gr. Salm uradalmi intézője Szvetia. Beer Lajos országgyűlési képviselő Bécs, Czecz-Lindenwald Károly Bierzanov. Krakko mellett. Gróf Dürckheim-Montmartin Ottó Hagenberg, Dr. Ede Károly, báró Mayr jószágigazgatója Guttenhof, Faber Alfred, birtokos Bruun, Steinfeld, Bécs-Ujhely m. Fleischer Gyula, gr. Se-

iern uradalmi igazgatója Hagymadfalva, Görski László lovag, földbirtokos Rozswienica Galiczia. Hirschmann, tisztartó Margitta, Hochegger, jószágfelügyelő, a „Wiener landw. Zeitung” tejjgazd. szaktudósítója Lambach, Hulmka, földbirtokos Mycon, Galiczia. Kalteuegger, csász. tanácsos, az osztr. földmiv. ministerium kiküldöttje Brixen, Kamman, birtokos Bécs-Ujhely, Kintzel A. Komarno Galiczia. Kisielenski, birtokos Stupice Galiczia. Kneiszl József, plébános Stubenberg, Stajerország. Laise János, földbirtokos Lameczek, Galiczia. Lindelof báró Strasshof Alsó-Ausztria. Morgenbrenner Hippolit Luzan Bukovina. Ostaszewski Kazimierz lovag birtokos Klemkowska Galiczia. Ostaszewski Szaniszló lovag, birtokos Klemkowska Galiczia. Rogosky Witold lovag, földbirtokos és polgármester Tarnon Galiczia. Dr. Ruihauer Miksa Klagenfurt. Scutz Cosmas, a karinthiai gazd. egyesület vezetőikára Klagenfurt. Skibniewsky Broniszló lovag M-dyka Galiczia. Skibniewsky Győző lovag Lemberg. Dr. Zukotinski Clemens lovag Lemberg. Németországból: Bittlich, földbirtokos Rodmannshöfen könnigsberg mellett. Boysen, a Schleswig-holsteini gazd. egyesület vezetőikára Kiel. Baró Canstenn, Brandenburg és Alsó-Lausitz orsz. gazd. egyesületének vezetőikára Berlin. Dettweiler, hesseni gazd. fogsasztási egyesületek szövetkeztének elnöke Laubenheim. Dr. Eisbren, igazgató Heddesdorf. Feser, kir. bajor megyeyetemi tanár, Bajorország tejjgazd. konzulense München. Frank, kir. kormánytanácsos Boroszló. Geiss, nyugm. kapitány, a „Nordd. allg. Ztg.” mezőgazd. tudósítója Wiesbaden. Giessmann Oszkár, berlő Niederjohns. Meissen m. Szászkon. Jodbauer München Kühne, birtokos Gross-Kagen Szászkon. Dr. Lintner, München. Martiny, felső gazd. tanintézeti tanár Berlin. Dr. May, kir. tanár, a bajor gazd. egyesület vezetőikára München. Dr. Miaskovsky, az államtudományok egyetemi tanára Boroszló. Otto, Lajos bajor herczeg ő fensége gazdasági tanácsosa München. — Dr. Oemler, a nyugatporoszországi gazdák központi egyesületének vezetőikára Danzig. Petersen, Oldenburg herczegi gazd. tanácsos, a „Milchzeitung” szerkesztője Eutin. Soxhlet, az orsz. közp. gazd. kísérleti állomás főnöke München. Dr. Steiger Ottó, földbirtokos Leutewitz. (Szászkon.) Wahl Alfred, technikus az orsz. közp. gazd. kísér. állomásnál München. Svajczból: Andereg tanár, a svajci gazd. egyesület vezetőikára Zürich. Gsell W. St. Gallen Franciaországból: Comte de Reilhac Chateau de Montry par Exbly (Seine et Marne) France. Vicomte Rougoue de Chateauloup a „Journal d'agri culture pratique” képviselője Clermont Ferrand. Puy de Dome France. Angliából: Fred Ballard Esp. Co.wall Great Malver. J. A. Harrel Esp. D. L. az angol, skót és ír gazd. egyesületek tagja Moynalt. Kells (Ireland) James Long, a „The Field” és „Agricultural Graveley Monor Stevenage. Svedhódból: Bendix Károly, Svédhon kiáll. képviselője Stockholm. Városunkban Bekessy L., felső gazd. tanintézeti tanár fogja őket kaluzsolni.

A nevsorból latni, hogy ausztriai, németországi, svajci, francia és angol gazdák nem csekély száma résztvesz ezen kirándulásban, köztük sok külföldi orsz. gazd. egyesület elnöke vagy vezetőikára s számos külföldi szakiap képviselője is. Miután ezen kirándulás tehát e szerint ugyszólván közép európai jellegű bir és a nevezett országok mezőgazdasági és közzgazdasági szaktekinctelyeinek nem csekély része abban képviselve van, miután pedig másrészt gondoskodva van hogy saját országunkból jeles szakférfiak egész sora kaluzezt csatlakozozzék az utasokhoz, várható, hogy ezen kirándulás kiválóan hivatva lesz felvilágosítólag hatni és a külföldön azon

barhiedelmek ottani szakma még a hó 12-én d. u. 2 órakor városunkba érkeznek. A vendégek név sora: ausztrálból: Bauer H., gr. Salm uradalmi intézője Szvetia. Beer Lajos országgyűlési képviselő Bécs, Czecz-Lindenwald Károly Bierzanov. Krakko mellett. Gróf Dürckheim-Montmartin Ottó Hagenberg, Dr. Ede Károly, báró Mayr jószágigazgatója Guttenhof, Faber Alfred, birtokos Bruun, Steinfeld, Bécs-Ujhely m. Fleischer Gyula, gr. Se-

A „DEBRECZEN” TÁRCZAJA.

EPERJES.

Fajó szívvel vettem bucsut a vasuti indóháznál, lapunk f. szerkesztőjétől, ki a mult szerdán Eperjésre utazott. Nem azért irigyeltem sorsát, hogy utazik, nem is azért, hogy egyházkerületi közgyűlésre utazik, hanem azért, hogy — Eperjésre utazik! Midőn azt kérdezte a „principális ur”, hogy mit üzenek Eperjésre, — azt válaszoltam: „Üdvözlöm az eperjesi szép leányokat!”

Sok kedves emlék köt engem Eperjeshez, azért ne is legyen feltűnő, hogy jelen tárczacikkem tárgyául e kis felvidéki várost választottam. Irjanak mások Pestről, Bécsről, Münchenről, Párisról, Londonról: nekem elég örömet szerez az, ha Eperjestről írhatok s ha majdan „emlékirataimat” — à la Pulszky Ferencz — meg fogom írni: bizonyára nem egy lapot fogok Eperjesnek s ottani elemeknek szentelni. — Midőn partjerekkoromban, a szamosparti kis faluban, a kazal tetején ülve fenhangon tanultam a verses geográfiát:

„Sárosvármegyének életmódja terhes, Benne Vörösvágás, Bártfa és Eperjes, Kis-Szeben, Kapivár, Szulin, Sáros, Sebes, Soóvár — sófőzését meguézni érdemes.”

Bizony nem gondolám, hogy valamikor még e vidéke: megfogom látni! Pedig megláttam, nemcsak megláttam, hanem tizenegy évig éltem ott, úgy hogy valódi második otthonom lett Eperjes, — most már csak a tá-

volból emlékszem rád vissza „vidék! hol egykor ringatott reményem...”

Abaujtonyvármegye fővárosától s Felső-Magyarország legészöb városától, a büszke Kassától északra, körülbelül 6 mf. távolságra fekszik Sárosmegye fővárosa: szabad királyi Eperjes városa, azaz most már csak czimzetes szabad királyi város, de meg akkor, midőn en legelőször odamentem, szabad királyi város: „Civitas Frago polis” volt s arra en akkor tájban nagyon büszke voltam, hogy szab. kir. városban lakom! — Kassától Eperjesig vadregényes, hegyes vidéken visz a dübörgő vonat, a sziklák több helyen függőleges irányban vannak átmetstve s közöttük mennydörgésszerű zajt csapva robot a vonat. Egy helyen tökéletesen utját is állja a hegy, azt keresztül furtak s alaguton át szaladunk be az abosi völgybe, melyen keresztül a Hernád kanyarog. Abostól kanyarodik el a kassa-oderbergi vasut a Szepesség felé, míg rövidebb ága Eperjes fele fut. Az abosi állomás a Hernád partjához közel fekszik, oly festői szépségű völgyben, mely Sveiczra emlékeztetne, ha láttam volna már Sveiczot. — Abostól elindulva lassu emelkedéssel felfelé kuszik vonatunk a domb oldalán s nemsokára egész pompájában kitarul előttünk a Tarcza gyönyörű völgye s a távol ködéből karcsu tornyok tűnnek szemünkbe: az ott Eperjes!

Latinul „Fragopolis”-nak, tótul „Presová”-nak hívják, a német pedig kitérte a szép magyar szó nyakát s elnevezte „Eperjes”-nek. Eredete a mondák homályában

vész el s ki ne ismerné Tompának azon szép mondáját, melyben Eperjes alapításának történetét leírja? Mennyi igaz, mennyi nem ezen mondából, de az valószínűnek látszik, hogy a város nevet a környéken nagy számban termő földi epertől vette s a város is eperszemet visel czimerében. A történet — a mondával elenkezőleg, mely V a k B e l á t tartja a város alapítójának — feljegyezte, hogy Eperjest II. Géza alapította, még pedig német telepítvényesekkel, azon idő tájban, midőn a Szepességét is betelepítették németekkel. — 1317-ben már szabad királyi város volt s ezen időtől kezdve rohamosan gyarapodott. Ipara s kereskedelme kifejlődött s egyike lett a felvidék legvirágzóbb városainak. A kurucz-világban Kassával együtt Felső-Magyarország kulcsának tartották s mint erődített város fontos szerepet játszott. Sőt azt lehet mondani, hogy a Thököly-fele szabadságharcnak Eperjes volt a gócpontja, hisz azért küldték oda az átkos emlékü Karaffát, ki 1687-ben a nemzeti és vallás-szabadság Golgotájává avatta e várost. Még akkoriban nagyobbára magyarok laktak Eperjest, de a dúló háboruk, Karaffa és a jészuiták üldözései, továbbá a több ízben dúló pestis kiirtották a magyar lakosságot s a magyarság csak az újabb időben kezd ott ismét tömörülni és hódítani.

Habár a mai nap nem játszik többé Eperjes oly fontos szerepet, mint hajdan, na ma már régi verseny-társa: Kassa, nagyban túlszárnyalja is: azért Eperjes még ma is a felvidék egyik legcinosabb és legérdekesebb

városai közé tartozik. Főutcája oly szép képet nyújt, mint kevés vidéki városé. A hosszú, tágas, tojásdad főutca be van építve emeletes házakkal, melyek többnyire mindnyájan több század-évesek, de homlokzatuk kevés kivétellel ujkori izlésben van átalakítva. A főutca közepén áll a Szent-Miklósról nevezett, góthstílyű r. kath. templom, 36 öl magas tornyával, — továbbá az evangélikus templom, a kath. elemi iskola s az evang. collegium.

Enek déli fele ki van építve két emeletre, még északi fele a maga régiségeiben maradt feu fekete falaival. Északra töle a Szent-háromság szobra áll, ugyanazon helyen, hol Karaffa vérpádjá állott. Nem messze ettől mutatják azon házat, melynek ablakából Karaffa áldozatainak szenvedésében gyönyörködött. Az említett épületeken kívül érdekesebb épületek még: az orosz templom és püspöki palota, a törvényeszeki épület, a megyeház, a Stefánia nevű r. cath. felsőbb leányiskola, a városi kórház, a katonai laktanyák, a m. kir. mentelep épülete, a színház és „Fekete Sas” vendéglő, a vasuti indóház s számos más magán ház. — Főutcáján kívül a belvárosban még csak két nagyobb utca van, a magyar-utca és az árok-utca, melyek a főútcával párhuzamosan futnak.

A külvárosok, gyönyörű kertjeikkel szintén érdekes látványt nyújtanak. A város régi erődítései már régen le vannak rombolva, a sánczokat a praktikus uj kor kertekek alakította át, de itt-ott még vannak maradványai régi falnak, sőt a szent-ferencziek temploma

balhiedelmek ottani szakma még a hó 12-én d. u. 2 órakor városunkba érkeznek. A vendégek név sora: ausztrálból: Bauer H., gr. Salm uradalmi intézője Szvetia. Beer Lajos országgyűlési képviselő Bécs, Czecz-Lindenwald Károly Bierzanov. Krakko mellett. Gróf Dürckheim-Montmartin Ottó Hagenberg, Dr. Ede Károly, báró Mayr jószágigazgatója Guttenhof, Faber Alfred, birtokos Bruun, Steinfeld, Bécs-Ujhely m. Fleischer Gyula, gr. Se-

barhiedelmek ottani szakma még a hó 12-én d. u. 2 órakor városunkba érkeznek. A vendégek név sora: ausztrálból: Bauer H., gr. Salm uradalmi intézője Szvetia. Beer Lajos országgyűlési képviselő Bécs, Czecz-Lindenwald Károly Bierzanov. Krakko mellett. Gróf Dürckheim-Montmartin Ottó Hagenberg, Dr. Ede Károly, báró Mayr jószágigazgatója Guttenhof, Faber Alfred, birtokos Bruun, Steinfeld, Bécs-Ujhely m. Fleischer Gyula, gr. Se-

barhiedelmek ottani szakma még a hó 12-én d. u. 2 órakor városunkba érkeznek. A vendégek név sora: ausztrálból: Bauer H., gr. Salm uradalmi intézője Szvetia. Beer Lajos országgyűlési képviselő Bécs, Czecz-Lindenwald Károly Bierzanov. Krakko mellett. Gróf Dürckheim-Montmartin Ottó Hagenberg, Dr. Ede Károly, báró Mayr jószágigazgatója Guttenhof, Faber Alfred, birtokos Bruun, Steinfeld, Bécs-Ujhely m. Fleischer Gyula, gr. Se-

hátta megett az kalmával a góma mai napig is e

Eperjes 11,000 ét. Legt azután görög dók, — illetve számmal vannak formátus alig ségre nézve — legtöbb a tót, a met elem külön ha számkat a ismertem 5—6 gát minden tere zetiségi sokféle valaminut Sárosm egy Eperjes lak gukat s a magy terjed, ha a ha 30 év, hogy Eperjes. Hirlapja S mindkettő mag lenség.

De a mi kedvelté teszi: e vidék szépség szerűségében tel ha egy sétat tel mely Eperjestől ragadó kilátás n arra lelkesítette. táj szépsége. S nek a T á b o r-

balhiedelmeket szétosztani segítenek, melyek az ottani szakkörökben hazánk viszonyait illetőleg ma még nagyobb részt uralkodnak. A fővárosba e hó 11-én érkeznek. Másnap reggel külön vonattal indulnak Debreczen felé, s az itt való időzés programjában fel van véve megtekintése a város gulyájának és menésének, az állami menestelepnek, a gómalomnak s a felső gazdasági tanintézet gazdaságának. Este a város a „Bika” szállodában bankettet fog rendezni tiszteletükre. A külföldi gazdák a város vendégei lesznek, mindazonáltal óhajandó, sőt erkölcsi kötelessége a nagy közönségek is, különösen a gazda-közönségnek, hogy a fogadtatás szívélyességéhez élénk részvétellel hozzájáruljon. Különösen azért kell a vendégszeretnek imponáns módon nyilvánulnia, mert a külföldi gazdák közt számos németországi is van s hadd lássák a németek, hogy mi a drezdai eset után sem tekedeznek meg a lovagiaság és vendégszeretet kötelességeiről a hogy e téren felelték állunk azoknak, kik a meg a vad nepeknek is tiszteletben tartott vendégjogot oly gyalázatosan sárba-tiporták. De ha a németekért nem lelkesedünk is nagyon, — lelkesedjünk a vendégeink közt levő szabad svájci, francia és angol gazdákat, kiknek — dacára, hogy több rokonszevvel viselkednek irántuk, ritkábban van alkalom hazánkát felkeresni. Azért tehát gyakoroljuk a vendégszeretet erényét oly mérvben, mely méltó legyen a nagy Debreczenhez, hogy mindenkor örömmel emlékezzenek vissza reánk. — Debreczenből a külföldi gazdák szeptember 13-án reggeli 6 órakor indulnak el különvonattal Orosházára.

Dr. Csiky Kálmán, a budapesti ref. főiskola jeles tanára, egyetemi magántanár, a debreczeni collegiumnak egykori kitűnő növendéke, mint az erettség vizsgára kiküldött min. biztos, a tegnapi délutáni vonattal városunkba érkezett s testvéröccséhez Csiky Lajos akadémiai igazgató urhoz szállott. — Az erettség vizsgák ma, holnap és holnapután tartanak, jelentkeztek teljes vizsga letételére 12-en, pótvizsgára pedig 25-en.

Katonánk, a 39-ik ezred legénysége a mai napon érkezett hazán a. váradi hadgyakorlatokól.

Tanulmány ut. Az országos iparos ifjusági vándorgyűlésre városunkból az iparos ifjusági képviselői gyűlést elutazták: Lőrinczák László helyettes elnök, Grünwald J. titk. Nádassy Soma egyetemi gazda. Vendők utaztak, nem annyira a vándorgyűlésre, mint főképp a kiállítás tanulmányozására: Ács Imre, Asztalos József, Balogh Sándor, Berger József, Csánky József, Deák Mihály, Harsányi Gábor, Hágó János, Kálmán Béla, Kelemen Ferencz, Komáromy Károly, Percze József, Weidner Gusztáv, Závilla Gyula.

Foltényi jubileuma. Nagyváradon a múlt Csütörtökön Szigligeti „Szótköt” katonák-jának színe hozatalával Foltényi Vilmos 42 éves ünnepet nepeit a színpadon. Foltényi Vilmos mint ifjú színész 42 évvel ezelőtt Nagyváradon lépett fel legelőször a világot jelentő deszkákra és 42 év múlva játszotta Nagyváradon utolsó szerepét Szigligeti szótköt katonájában, a Lajos szerepét. Midőn Foltényi színpadra lépett, viharos tapsokkal fogadták 42 éves közönsége, mely előtt több ízben mutatta be tehetségét és az utolsó szíves fogadtatás annak biztosíték volt, hogy a nagyvárad közönség mindenkor halálán emlékszik vissza az estékre, melyeken a bucsuzó színész szép tehetségre való játékaival mulattatta a nagyváradokat. Az ünnepély ünnepi része azonban az volt, midőn az első és második felvonás közötti időben, a színpadban szereplő összes személyzet és a társulat háta megett azon bástya, melyet ostromok alkalmával a bombkötő cseh védelmezett, még a mai napig is épen áll.

Eperjes lakóinak száma nem éri el a 11,000-et. Legtöbben vannak r. katolikusok, azután görög katolikusok, evangélikusok, zsidók, — illetve ezek valószínűleg nagyobb számmal vannak, mint az evangélikusok. Református alig van egy pár család. Nemzetiségre nézve — különösen a köznepe között — legtöbb a tót, azután a magyar, végül a német elem különben elenyésző csekély lenne, ha számukat a zsidók nem szaporítanák, noha ismertem 5-6 zsidó családot, mely magyarságát minden téren kimutatta. Dacára a nemzetiségi sokféleségnek, el kell ismernünk, hogy valamint Sáros megye lakóinak nagy többsége, úgy Eperjes lakói is magyaroknak vallják magukat s a magyar szó Eperjesen napról-napra terjed, ha a haladás így tart, nem több bele 30 év, hogy Eperjes tökéletesen magyarrá váljék. Hirlapja Sáros megyének csak kettő van s mindkettő magyar, — ez is örvendetes jelenség.

De a mi Eperjest fölötté érdekessé és kedvelté teszi: az vidéknek a szépsége. Hogy e vidék szépségét teljes pompájában és nagyszerűségében élvezhessük, arra legalkalmasabb, ha egy sétát teszünk a Kalvária-hegyre, mely Eperjestől nyugatra fekszik. Tetejéről elragadó kilátás nyílik, mely Benczur Gyulát is arra lelkesítette, hogy ecsetével megörökítse e táj szépségét. Szemben látjuk Eperjest, melyek a Tábor-dombon való fekvése amphitheatrális kinézetet kölcsönöz. A zöld lombok közül kitűnő, egymás felébe toúló fehér házak, piros tetőkkel igen kedves képet nyújtanak. A várostól nyugatra termékeny szántóföldeken és zöld réten keresztül kanyarog a kis Tarcza. mellyel a kelet felől jövő még kisebb Szekcső egyesül. Délkelet felé az eperjes-tó káji hegylanc hatalmas kupjai látszanak, melyek közt két várom hirdeti a multak emlékét. Az egyik a sebesi, a másik pedig a sóvári vár. Észak-kelet felé a Kapivar csupasz orma tűnik szemünkbe, észak felé pedig a Nagy-Strázs és Kis-Strázs nevű kupidom hegyeket látjuk, tovább pedig a cukor-süveg idom sárosi várhegyet, melynek tetejéről a Rákócziak büszke varanak romjai szomoruan tekintenek alá, mintha azt mondanák: — „Völgyben ül a gyáva kor, — határa Szűk körből őse s lakára Szedeleg, ha neha felpillant!”

A háttérben, nyugatra, a branyiszki hegylanc kéklik, tulnán rajta — tiszta időben megláthaták, a magasság Tátra hófódté ormai, közöttük királyként emelkedik ki a gerlachfalvi csucs, fejen felő-koronával. A Tarcza és Szekcső egyesült tágas völgyében szerteszét számos falvak tornyai láthatók. Ezek közt leginkább három tűnik ki: a torony Sóvári, híres sófőzőjével, a dombtetőn fekvő Sálgó, továbbá a majdnem fél-mértföld hosszú Sebes-Kellemes. Eperjes vidéke kiránduló helyekben föllötté gazdag. Számos savanyvíz-forrás talál-

ható a közelben, melyek mellé többnyire furdóházak és mulató lakok is vannak építve. Leglátogatottabb és legkeisebb hely a csemethéi furdó, melynek nyaranta messze földről is jönnek vendégei.

Eperjes nagyobbára kereskedő és iparúzó város. A mező-gazdaság csak másodrangú szerepelt bir, noha földje nem mondható terméketlennek. Igaz, hogy a kukorica már nehezen érik be, de buzája, különösen a Tábor nevű dombon, igen szép van. A szőlőre és dinnnyére már hideg az éghajlat, de egyéb gyümölcsök bőven és szépen megteremnek. A mi virányát illeti, az igen gazdag. A szenvedélyes fűvész ott számtalan, szebbnél-szebb növényfajt talál s nem csoda, hogy az eperjesi főiskola bir a leggazdagabb növénygyűjteménnyel, melynek összeállítója a nagy-hírű botanikus: Hazslinszky Frigyes, collegiumi tanár.

Sokat lehetne még Eperjesről írni, de hát nem fer be minden egy tárcza szűk keretebe, meg így is kimaradt a legerdekesebb, a miről irhattam volna, t. i. leányainak szépsége. De hát nem akarok nekik nagy reklámot csinálni, mert gyöngye szivecskémnel, nagyon kegyetlenül bántak. Azért mégis örömmel emlékszem vissza reájok, fájó szívvel gondolok az elhagyott tájra: „S a sik rónán minden lépten Bérczid árnya leng körül...”

Katángoró.

szoknak, hogy a világűr titkait takaró fátylett föllebentek. Rendkívüli égi események alkalmat nyújtanak bizon erők megismerésére, melyek ott fónn a legnagyobbbbszűr hatásokat okozhat, mig itt a földön alig sejtjük ez erőket. Minden csillagász szemé az „Andromeda”, csillagzatban szabad szemmel is látható ködfoltra van jelenleg irányozva. E ködfolt eddig a legelsőbb távcsövek előtt is csak ködfolt maradt, nem oszlott föl egyes csillagokra. Most dr. Sbur, a strassburgi csillagda igazgatója azt jelenti, hogy ezen ködfolt közepében hetedrangu csillag fénylik, mely azelőtt sohasem volt ott. Vajjon mindig ott fog-e fényleni e csillag? Ha igen, akkor új világot keletkezett a ködfoltagból azon tan szerint, mely szerint valamikor a föld és nap is így anyagból keletkezett. — Hatszoros rablói-kösség Galiciában, Holubka helyiségben, a buczáci kerületben mult hó 28-án éjjel rablói-nyitok egy egész családot temesvárokat. Erre vonatkozólag most Krakóból meg a következők részleteket írják: A tétőn két alarczos paraszt hatolt be a holubkai kormsába és meggyilkolta az alvó zsidó kormsárost, ennek nejét és két fiát és leányát. A legifjabb fia a halálos sebeikben vergődők borzasztó kiabálásra felelődt és le akart szaladni a pinczébe, a szörnyetegetek azonban utolérték és agyonütötték. A meggyilkolt kormsárosnak csakis egy lánya menekült meg; elbújt az ágyban és a gyilkosok nem vették észre. Midőn a gyilkosok azután a pinczébe igyekvő fiát vették üldözöbe, ki szaladt a kertbe s ott elrejtőzött. A gyilkosok a pinczéből visszatértek a házba s ott minden kifosztották. Midőn hajnalodni kezdett, a leányka, ki a gyilkosokban a szomszéd fiú lakosait ismerte fel, a csendőrokköz szaladt és elbeszélte a történeteket. A csendőrokk felkeresték a parasztokat és mindkettőt megölték a kunyhóban. Aludtak. Rutájuk veres volt és egy veres kecs is találtak náluk. A gyilkosokat letartóztatták.

Gr. Degenfeld-Schonburg jubileuma. Gr. Degenfeld Schonburg 40 éves szolgalmi jubileumát e hó 5-én igen fényesen ünnepelte Váradon a 7-ik hadtest tisztikara. D. e. 10 órákor az összes gyalogsági és lovasági tisztek a „Rözsabokor”-ban gyűltek össze, hogy az ünnepeltet üdvözölhessék. A tisztek a teremben kört képezve ezreként csoportosultak össze. Pontban 11 órákor a je-nvont tisztek feszült varakozása közben gróf Degenfeld Schonburg a terembe lépett, a midőn is báró Schönberger Béla altábornagy ott az összes közös hadseregebeli tisztek nevében meleg hangon üdvözölte. Azután Reviczky honvéd alezredes mint a helybeli honvédség parancsnoka lépett ki a törzstisztek sorfalából és egy igen sikerült, tartalomos magyar beszédet tartott. Mire Degenfeld gróf a szónokkal kezelt fogva megköszönte a szep hangu üdvözöletet. Beszede végetvetve három dörgő „Hoch” hangzott el a teremben, melylyel a tiszteleg ünnepély véget ért. — Gr. Degenfeld Schonburg Kristóf született 1831. május 31-én Mainzban. A hadsereg kötelékébe 1847 december 5-én lépett. Tiszteletere 2 órákor a „Fekete Sas” szálloda nagy termében díszelőrdé üteket össze, melyen 300 tiszt vett részt. A díszes banket, melyen a 39-ik ezred zenekara játszott, 5 óráig tartott.

Ahol csahül állnak a dolgok. Epiletes dolgok folynak most Csehországban a németek és csehek között, verekedések és emberölések napirenden vannak. Valóságos statisztikát lehet összeállítani a különféle összeütözésekről e gyilkosságokról. Így például: A Landskron melletti Oibersdorfban két cseh, egy szuster és egy szücssegedet, a mint a táncmulatságból hazatértek, kessel megsebzettek s a szücssegény a helyszínen halva maradt.

Krumauban cseh tornászokat inzultáltak. Chrudimban a bíróság egy németet három heti fogságra ítelt el azért, mert izgató beszédet tartott s a csehek kiűzését sürgette. Az arauai és eichenburgi Besedák megtámadták és a támadókat a bíróság több havi fogságra ítélte el. Langenbruckban s Libornban cseh és német vásárosok összeverekedtek s a több izgatókat a bíróság több heti fogságra ítélte. Königinhofban a német tornászokat a cseh csöcsélek támadta meg s Trautenauban a cseh és német munkásasszonyok kaptak hajba retentően. Pilsenben tegnap a városi képviselőt ülést tartott, amely roppant viharos volt. Pechaczek polgármester diszpolgárrá választása volt napirenden, de a németek ellene voltak s nyilatkozatot adtak be irásban. A cseh többség a nyilatkozat olvasása közben „Szégyen!” „Gyalázat!” felkiáltásokban faldott ki. Végül az ülést fölfüggesztették egy félóra, berendelték a távollevő csekeket s csak ekkor fogadták el a diszpolgári indítványt. Legvégül: Prágában az összes esti lapokat lefoglalták, mert egy közös kommuniké volt a tartalmuk.

Rövid hírek. Kis Várdán betörték a mult hó utolsó éjszakáján az adóhivatalt, de a gonoszterék csak 6 forintot vihettek el, mert a Wertheimszkekre azt erőkődésök dacára — sem bírták kinyitni. — Ujvidkila p Székelyhídon e hó folyamán heti lap indult meg „Ermelleki Híradó”, czimmel. Szerkeszti és kiadja Hamvay Ferencz, székelybidi ügyvéd. E házaspártól vállalatnak ösztintén kívánunk sikert. — Tengerbe fullt merők. Jersey szigetén Couche mérnök 15 éves fia furdás közben elmerült a tengerbe. Az apa megakart menteni fiát, utána ugrott, de ő is odaveszett. — Övszer az ebd hüllén. Pasteur aki jelenleg Arboisban időz, mint a Havas ügynökség jelenti, Párizsba való visszaterése után alkalmazni fogja övszerét az ebdhü ellen egy állatokat, mint embereket. Mődszere mint hírlík, tökéletessé vált. Pasteur elutasása előtt egy gyermek beolyott, akit dűbös eb harapott meg. A gyermeknek semmi baja.

Muzsák. — Egy szingagató jubileuma. Mára-maros-Szigetről írják: E hónap 1-én a szingagató és a szingagató kivál is nagy körben ünnepeltek meg Csóka Sándor szingagató tizenöt éves jubileumát, mely a vidéki direktorok nem irigylendő küzdelmeit tekintve harmincz éves jubileummal felér. Az Eleven ördög operette előadás előtt a szingagató összegyűlt az egész személyzet és a közönség előtt Dereki Antal társulati tag vassal üdvözölte a jubilánt; utána Peterdi Sándor elsőrendű tag rövid beszéd kíséretében, a társaság nevében ezüst serleget nyújtott, azt, majd Dobay Sándor lyczeumi tanár, a műkedvelők társaság titkára, adta át a műkedvelők nagy köszörszóját a megszerült igazgatóknak.

Saját termésű

ÉRMELLÉKI HEGYIBOR

a legtisztábban kezelve
üvegenként, és ugyiszintén hordószámra.

1 literes üveg, üveg nélkül frt 24 kr.
Hordószámra 100 liter 12 " "
Hordószámra 100 liter 16 " "

Az üres üvegek 10-5 krajczárért váltatnak vissza.

Rickl József Zelmos.

Debreczenben.

1885

MEGHÍVÁS.

A FOLTÓ ÉVI ORSZÁGOS KIÁLLÍTÁS ALKALMÁBÓL

CLAYTON & SHUTTLEWORTH

1. VÁCI KÖRÜT 80. BUDAPESTEN ÉS VÁCI KÖRÜT 63.
SAJÁT MŰLŐVÉ ÉS GÉPÉRE ÉPÍTETT HELYSÉGEIKBEN,
GAZDASÁGI GÉP-KIÁLLÍTÁST
BEMUTATVA,
melynek szíves megtekintésére az érdeklődők tisztelettel meghívotnak.

1885

548. szám
1885.

Arlejtési hirdetés.

Bajdumegye alispánjának 1885. évi augusztus hó 30-án kelt 5457. számú intézménye folytán a nagyváradi-budapesti megyei uton lévő 5 drb hid új bön építésének biztosítására 4143 frt 09 kr költség összeggel az 1885. évi szeptember hó 21-én napjának d. e. 10 órájára a hajdumegyei m. kir. államépítészeti hivatal helyiségében (kádas-utca 1895. sz. a.) tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi munkalatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó, az engedélyezett költség után számítandó, s a részletes feltételekben elővitt 5%-nyi bánatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat a kitűzött nap d. e. 10 órájáig a nevezett hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelmébe nem fognak vétetni.

A szóban forgó munkalatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett m. kir. államépítészeti hivatalnál a rendes hivatalos órákban naponként megtekinthetők.

Debreczen 1885 Szeptember hó 1-én
Hajdumegyei m. kir. építészeti hivatal.

Kristóf Ferencz
féle

padozat fénymáz.

szagtalan és hamar száradó.

Igen könnyen kezelhető s bátki általa könnyen alkalmazható a padozat fényezésére. Kapható különböző színekben, valamint sárga, fekete és csupán fényezésre. Minták és használati utasítások Kristóf Ferencz raktárában Berlin és Prágában, ezen padozat fénymáz feltalálójánál s egyedüli gyártójánál. Raktár Debreczenben Ganovszky Lajos kereskedésében.

Fogorvos Dr. Deák

(ezelőtt Berlinben lovag Dr. Guérard udvari fogorvos és udvari tanácsos segédorvosa)

fog- és száj-betegséget alaposan gyógyít.

odvas fogakata legkitűnőbb anyagokkal töm (plombiroz.)

Egyes műfogakat és egész fogsorokat a legújabb amerikai légnymatu szerkezet szerint készít.

A fogok vagy bármily lerakomány által ékelt lenné vált fogakat megfeszítijja.

A használhatatlanná lett fogakat és gyökereket eltávolítja.

Rendel d. e. 9-12. és d. u. 2-5 óráig naponta. Debreczen, piacz VECSEY-ház („Bika” szálloda és nagy Hotvan-utca közti soron).

Dr. Deák „antiseptikum” (fogpor és szájvíz) a fogak és szájür tisztítására. Ára 60 kr. Faktár: Göll Nándor gyógyszerháza a „Megváltóhoz”.

Legjobb és legolcsóbb kávé és tea

kapható
ETLINGER és TARSA világhírű raktárából.

A küldemények pormentesek. A csomagolás vagy utánvetellel, vagy előzetessel zsákokban történnek. Árak 5 kilótól kezdve:

Tarsas-kávé	3.15
Rio. finom. erős	3.75
Santos. kiadó. tiszta	3.75
Mokka gyöngy atrikai, tüzés	5.25
Zöld cuba erős kit.	4.15
Domingo legfin.	4.70
Campinas legfin.	4.90
Ceylon zoldeskék erős	4.95
Jáva, zöld, erős, kit.	5.00
Arany java kit. fin.	5.00
Portorico, illatos erős	5.15
Gyöngykávé legfin. zöld	5.25
Jáva, ugyiszintén finom	5.55
Plantage, illatos kit.	6.95
Menando, barna kitűnő	6.20
Arabs mokka, neme, tüzés	6.30
	7.20

Theak:

Khinai egy kilo	1.70
Kongo „ ” kitűnő	2.60
Souchong egy kilo legfin.	3.70
Pecco-Souchong egy kilo legfin.	3.90
Cs. szari melange	4.20
Táblarizs 5 kilo legfin.	1.40
Jamaikai rum 4 liter	4.20
Kaviar 2 kilo, 4 1/2, fél kilo	1.65
Matis hering 5 kilo hordóban	2.60
” ” hordó nélkül	2.05

Kimerítő azjegyzék ingyen!

Debreczen, 1885. nyomtatott KUTASI IMRE könyvnyomdájában.

TERNO ! TERNO ! TERNO !

Tiszteletes Tóth Anna urnához, a „Fortuna” lottó szerencseszámok kiadójához Budapest vambházkörút 2 sz. intézett f. é. július hó 15-én és augusztus hó 30-án kelt eredeti leveleknek hű másolata. Julius 15-én.

Tisztelet Asszonyom!

Felbátorítva a számtalan ön által gazdaggá lett boldog embertársaim hányilatkozatai által egyrészt, — másrészt pedig avégből, hogy úgy saját, miut őt szegény apanélküli gyermekeim szomorú helyzetét enyhítem, fordulok ezennel önöz azon alázatos megkereséssel, miszerint sziveskednék nekem oly kitűnően összeállított szerencseszámokat közzéadni, melyek segítségével én is a sok ön által boldogított szerencsés nyörökhöz számíthatnám magam. Vegye tekintetbe tisztelt asszonyom sanyaru helyzetemet, segítsen melébb egy elhagyott családon, szerencéitessen meg egy szegény özvegy és öt árva kis gyermekét bölcs tanácsával, és megígérem hogy háladatlan nem leszek. Remélve, hogy kérelmemet tekintetbe veendő, válaszára mellélek 3 drb 5 kros levelélyeget és maradok, becses levelét elvárva

tisztelettel
özv: Hübner Jozefa

Augusztus 30-án

Mélyen tiszteit Tótt Anna úrnó:

Örömteljes szívvel értesitem, hogy az öntől közölt 27. 53. 80 számokra a tegnapi Budapesti házban 50 kr seccó betétel 2400 frtot nyertem. Ön hozott pénzt, szerencsét és örömet a házba, — ön tett engem a legboldogabb nővé, miéris magam és gyermekeim nevében legforróbb köszönetet mondok. E szerencseszámok küldésével oly tettet vitt véghez, melyet más nő a világon nem képes véghez vinni. Ön egy hű anyaként vett engem és gyermekeimet szives pártfogásába, és megmentett mlknet az inség és nyomor keserves helyzetéből. Hogyan köszönjem meg a nemessivü cselekvését? Egylőre csak tiszta szívből eredő szavakkal nyilváníthatom hálámat, s legyen meggyőződve, hogy az egykor szegény özvegy a ki most az ön szives tanácsa és kitűnő, váratlan tudománya segítségével örömteljes jólétek örzend, halálíg hálás emlékezetben fogja tartani jótevőjét a nemessivü hölgyet, Tisztetes Tóth Anna urnót.

kiváló tisztelettel
Hübner Jozefa orvos özvegye

Hitbizg, Ezsek-utca, az érseki palota átellenében.
Tóth Anna urnó lak. Budapest vambházkörút 2 sz.
Az ide czimzendő levelekhez kéretik 3 db 5 kros bélyeget mellékelni válaszádra

! TERNO ! ! QUINTERNO ! ! TERNO !

Pragai 71 4 66 5 26 huzas!

Ö. nevezetes, aranyozott szám! Ez valóban a legnagyobb ritkaság a lottójátékban! Mennyire nehéz két vagy három számot — a mint mondani szokás — eltalálni! Az ember számítgat a lehető és lehetetlen esetek tekintetbevételével, tanácsot keres az álomkönyvben, és az eredmény végre is csak az marad, hogy mindez csak hiu törekvés, hiába való fáradozás, ha Fortuna a szerencse Istennője nem kedvez.

Az utolsó pragai huzás alkalmával, mely augusztus hó 19-én történt, a lottógyűjtőde nagyjelentéki aranykeretében díszlett 5 szám — sorban mind az általam meggett számok! Mily meglepő ez oly emberre nézve, ki tudja hogy ezek azon számok, melyeket ő meggett! Tudom, ő legnagyobb csudálkozással, a legtöbb elismeréssel fogja tudomásul venni e sorok tisztelt olvasó mindegyike azon körülményt, hogy én, mint a Quinterno szerencsés nyerője, ezen öt számot sem almodtam, sem találtam, vagy számítottam össze, sem a szerencse-dobozból nem vettem ki, hanem a Budapest, Kerepesi út 74. szám I. emelet 7 ajtó alatt lakó, általánosan becsült és köztiszteltben álló Mihalik János számfejtő urtól kaptam.

E kitűnő számművész által mindenkinek lehetővé tétetik, ha nem is Quinterno, (mert Mihalik ur csakis külön megkeresésem folytán közölt velem öt számot) de Ternót a leggyorsabb és legolcsóbb uton elérheti, miert is mindenkinek csak is azt tanácsolhatom, ha biztos nyereményt óajit elérni, forduljon Mihalik urhoz, aki kivétel nélkül mindenk nek készsseggel nyújtja segédkezést.

Mihalik ur a világ ismert számfejtői közül a legkiválóbb, mert kivüle még senkinek sem sikerült oly számokat fejteni előre, melyek a kis lottóban okvetlenül kihuzatnak, és hogy mennyire biztosan és tökéletesen számít Mihalik ur, legjobban bizonyítja az általam nyert Quinterno, mely valóban csodás számítóképessegre mutat.

Vajha sokan boldogítottatnának e nemes szívű ember jöttetei által, kit az Isten nemzetünk öröme és áldására még sok boldog évekk élteszen!

Legmélyebb tiszteletem és legforróbb hálám kifejezésével maradtam

HARZER JÓZSEF,
Bárndi, iskola-püleet, a bárndti iskola tanítója.

Mihalik János urhoz, Budapest Kerepesi ut, 74. sz. I. em. 7. ajtó czimzett levelekhez válasz adásra 3 drb. 5 kros bélyeg csatolandó.

SWADLO FERENCZ BUDAPEST.

Gyára:
VII. ker. alsó erdő-sor
3. sz.

Ajánlja szabadalmazott, zártalan, önmagukat felhuzó
zárredőnyeit
hullámszort aczellemzéből; továbbá szabadalmazott Blazicek- és Brecka-féle **töltő és szel-
tőzetest**

valamint
kályhát;
központi-fűtési berendezéseit.

saját szabadalma szerint, egy vagy több helyiség számára; mely utóbbiak különösen új építményeknél iskoláknál, kórházaknál, stb. szellőztetéssel, vagy szellőztet és nélkül, igen czél szerűen alkalmazhatók.

Ajánlja továbbá valamennyi az építési szakmába tartozó munkáit u. m. épületi-, mű- és szerkezeti lakatos munkáit.

Mintakártyák és költségvetések, ingyen és bérmentve.

1885.

Először
Helyben
Egy évre
Fél évre
Negyed évre

Egyre
A lap szélén
A lap közepén
A lap alján
A lap oldalán

Először
TELEFON
USA FISH
KATAKATA
KATAKATA
KATAKATA

(I. C)
pocsai a
skutika e
kormány
a tökélye
tes érde
sarkely,
litika me
litika me
Irány
oly dolgo
nyelem, s
járt kezd
kormányh
sonlit egy
ben laviro
közben gy
teher nélk
mány, ter
programja
futás, ha
Ettől
függetlens
met, de ne
gai félelm
valamivel
lenne fölös
hogy sok t
ren is. Vol
a fogyelem
ségét. Neh
a parlamen
a hajdani
gyepet, ah
zablát. Az
lovagok va
vagy leszá
ság paripáj
elismerték
Ma m
még mindig
A vezetést
körültekint
éberséget, f
lekvést kiva
Ez utó
tunk a mér
annak fár
gróftól. Ho
a mi, azt
hathatós, b
szöuheti. N
hódítanak t
jelenvaló, a
ismerő, min
denféle érve
nyok és é
lokálpatriot
személyes
názó mérsék
gróf. Ugyisz
seli pártját
csaknem mi
beszélui, oly
nyelvén, mel
ment ez, egy
kától.

Apponyi
hirdeti a me
den valószin
fog, hanem
gyarországi
jól vitt agit
sága, hogy s
Meg vagyun
napi után s
ellenzőknek
Erdmés
nak, de jobb
magvetésről
általában —
függetlenségi
hírt adni po
vesszük észre
kor ad életje
lés összeül a
napi lakomák